

NOTAT

Til: Styret
Fra: Rektor
Om: Styring og ledelse av virksomheten ved Vitenskapsmuseet

Tilråding:

Det gjennomføres uravstemninger ved Seksjon for arkeologi og kulturhistorie og Seksjon for naturhistorie ved Vitenskapsmuseet for å avklare det vitenskapelige personalets synspunkter på valgt eller tilsatt seksjonsleder og på å innføre alternative medvirkningsordninger til seksjonsstyre. Museumsstyret gis fullmakt til å avgjøre spørsmålene.

Innledning

Som kjent ble saken om fremtidig organisering av styring og ledelse ved Vitenskapsmuseet (VM) trukket i siste styremøte etter innsigelser i SESAM. VM har i ettertid fulgt opp saken på følgende måte:

- Gjort rede for hvilken medvirkning ansatte har hatt i prosessen så langt
- Drøftet saken på nytt i LOSAM i møte 29.04.09
- Behandlet saken i Museumsrådet i møte 30.04.09

Rektor mener de prinsipielle synspunktene i notatet nedenfor fortsatt er gyldige. Respekten for de anbefalinger som er gjort i medvirkningsorganer som LOSAM og Museumsrådet har imidlertid ført til at Rektor har endret sin tilråding.

Bakgrunn

NTNU omfatter 50 institutter der nye styrings- og ledelsesfunksjoner etter hvert har falt på plass. Deres virksomhet er knyttet til NTNUs primæroppgaver – forskning, undervisning, formidling og nyskaping. For disses del har styret vedtatt at organisering for å ivareta styring og ledelse samt ansattes medvirkning er styrer og valgt instituttleder. Styret har imidlertid gitt fakultetsrådene fullmakt til å godkjenne andre medvirkningsordninger etter at det er gjennomført uravstemninger ved instituttene.

NTNU omfatter imidlertid også enheter med en virksomhet som har likhetstrekk med, men som ikke er identiske med instituttene. Dette gjelder for eksempel seksjonene ved Vitenskapsmuseet (VM) og flere enheter ved SVT-fakultetet: Voksne i livslang læring (ViLL), Norsk senter for barneforskning (NOSEB) og Program for bevegelsesvitenskap.

Organiseringen av de instituttlike enhetene er ikke vurdert i forhold til den politikk og de retningslinjer som gjelder for grunnenheter ved NTNU etter behandlingen i Styret i desember 2008 med senere oppfølging, jf S-sak 86/08. Dette gjelder bl.a. prinsippet om valgte ledere og styrer og eventuelt om det skal åpnes for at også disse kan følge prosedyrene for eventuelt å innføre avvik fra normalordningen for instituttene.

I utgangspunktet ønsket rektor å legge fram forslag til organisering for alle disse instituttlike enhetene. De første undersøkelser viser imidlertid at enkelte av sakene er relativt kompliserte og må også vurderes i en strukturell sammenheng. Dette gjelder først og fremst enhetene ved SVT-fakultetet. Her bør det gjennomføres en mer omfattende prosess før styrings- og ledelsesfunksjonene og medvirkningsordningene blir formelt nedfelt. I denne omgang vil rektor derfor konsentrere seg om hvordan styring og ledelse skal organiseres ved Vitenskapsmuséet.

Vitenskapsmuseets virksomhet – Karakteristiske trekk

VM er en enhet på nivå 2 som dekker virksomhetsområdene forskning, formidling, samlingsvirksomhet, forvaltning og undervisning (samarbeid med HF-fakultetet). Selv om fordelingen mellom virksomhetsområdene er noe annerledes enn ved fakulteter og institutter, har enheten klare likhetstrekk med fakultetene i og med at kjernen i virksomheten er faglig og kunnskapsproduserende. I de fleste henseender er derfor VM organisatorisk på linje med fakultetene. Av den grunn er det også naturlig at styrings- og ledelsesfunksjonene på dette nivået er de samme som ved fakultetene: tilsatt direktør med faglig kompetanse og styre med ekstern leder, jf vedtak i S-sak 86/08 og 9/09.

Når det gjelder organisering av styring, ledelse og medvirkning på nivå 3 har rektor som utgangspunkt at dess mer virksomheten ved enheten overlapper virksomheten ved et institutt, dess mer naturlig vil det være å benytte instituttens normalordning, inklusive prosedyrereglene for å innføre eventuelt avvikende ordninger. Sagt på en annen måte: Det må være særtrekk ved enhetens virksomhet som stiller andre krav til ledelse og styring som må begrunne eventuelle avvik fra normalordningen.

Virksomheten ved VM er delt på 4 seksjoner. Seksjonene har noe ulik styrings- og ledelsesform.

- Seksjon for arkeologi og kulturhistorie (SAK) har ca 40 ansatte, valgt leder og seksjonsråd
- Seksjon for naturhistorie (SN) har ca 50 ansatte, valgt leder og seksjonsråd
- Seksjon for arkeometri (SA) har 7-8 ansatte og tilsatt leder med et råd som prioriterer dateringsoppdrag i nasjonal sammenheng men uten mandat til å gå inn i styringen av enheten
- Seksjon for formidling (SF) har ca 10 ansatte og tilsatt leder med et råd som skal samordne aktiviteten i seksjonen

Seksjonene dekker naturlig nok til sammen VMs fem virksomhetsområder. Særlig SAK og SN deltar i kunnskapsproduksjonen på linje med instituttene. Tyngdepunktet ligger på samlings- og forskningssiden, og oppdrag knyttet til forvaltningsoppgavene utgjør en betydelig del. Dette gjelder i tillegg til SAK og SN også SA. Oppdragsinntektene er relativt fluktuerende. Oppdragsinntektene i toppåret 2004 var ca 62 millioner kr, mens de bare var 28 millioner kr i 2008. Dette innebærer at forskningsaktiviteten er mer styrt og krever sterkere koordinering enn normalt ved et universitetsinstitutt. Undervisningen utgjør en vesentlig mindre del og gjennomføres som nevnt i samarbeid med HF- og NT-fakultetene. Fakultetene har også eksamensretten.

SAK, og i noen grad SN har tunge forvaltningsoppgaver. Forvaltningsoppgavene utføres innenfor rammene av et omfattende og komplisert regelverk. Her må både lov om kulturminne, plan- og bygningslov og forvaltningslov med forskrifter tas i betraktning. Forvaltningsoppgavene knyttet til lov om kulturminne setter strenge krav til rask og riktig oppfølging. I håndtering av forvaltningsoppgavene spiller seksjonslederne en betydelig rolle i representasjon, myndighetskontakt og forhandlinger. Lover og forskrifter knyttet til forvaltningssaker kan ikke overprøves. Forvaltningens stramme tidsfrister krever derfor profesjonell ledelse og effektive rutiner.

Forvaltningsoppgavene med tilhørende oppdragsinntekter påvirker økonomien sterkt. Antallet og størrelsen på prosjekter med inngrep som krever arkeologiske utgravinger og konsekvensanalyser for fauna og flora, influerer på volumet på seksjonene virksomhet og behovet for tilsatte.

SN og SAK har aktiviteter som i betydelig grad er knyttet til det ansvar museet har for de vitenskapelige samlingene. Vesentlige deler av dette ansvaret er også regulert i lovverk og retningslinjer for museumsvirksomhet, og ivaretagelsen setter store krav til innsikt og kunnskap om disse føringene, og til løpende oppfølging.

Formidling er en sentral oppgave ved VM og har en mer sentral plass enn ved de fleste andre enheter ved NTNU. Oppgaven ivaretas særlig av Formidlingsseksjonen (SF) som kan karakteriseres som en informasjonsenhet som samspiller tett med de øvrige seksjonene, og med andre enheter ved NTNU som ønsker å få spredt sin kunnskap i form av utstillinger. Seksjonens virksomhet ligger innenfor universitetet primæroppgaver, men den deltar i mindre grad direkte i kunnskapsutviklingen.

Vurdering

Organisering av styrings- og ledelsesfunksjonene

Rektor mener VMs virksomhet har særtrekk som innebærer at en må vurdere andre ordninger enn normalordningen for å få god resultatoppgjørelse. Viktige trekk er omfanget på de museale oppgavene knyttet til samlingene og forvaltningsoppgavene som begge i stor grad er regulert i et lovverk. På den ene siden krever dette stor innsikt og løpende beslutninger og på den andre siden gir dette lite rom for overprøving i interne organer. Omfanget på forvaltningsoppgavene er lite forutsigbare noe som medfører behov for tett oppfølging av økonomi og personale. Selv om det er forskjeller mellom seksjonene stilles det generelt store krav til initiativ, koordinering og løpende beslutninger for å nå målene for virksomheten.

Tilsatt eller valgt leder: Rektor mener på denne bakgrunn at seksjonene ved VM krever en profesjonell leder med faglig bakgrunn. Dette sikres best gjennom en tilsettingsprosess og tilsetning på åremål i henhold til univl. bestemmelser, jf § 6 – 4. Lederen bør derfor ha vide fullmakter og stor beslutningsmyndighet.

Styrer eller råd: SA og SF er små enheter som karakteriseres av utøvende virksomhet hvor prioritering og gjennomføring av løpende oppgaver krever en daglig profesjonell ledelse som løpende kan treffe de riktige avgjørelser. Her er det ikke behov for egne formelle organer for å sikre medvirkningen utover de medvirkningsformer som beskrives nedenfor.

Som nevnt skjer store deler av virksomheten ved de store enhetene innenfor rammene av et spesialisert regelverk. Virksomhetens karakter gir lite rom for å basere seg på

styreavgjørelser. Det kan imidlertid være behov for et organ som gir ledelsen råd om overordnede spørsmål knyttet til strategiske planer, profil, prioritering og gjennomføring av virksomheten.

Medvirkningsformer

De formelle ordningen må suppleres med gode medvirkningsformer. VM har allerede aktive medvirkningsordninger som åpner for at *alle* skal kunne fremme sine synspunkter i viktige saker:

- Seksjonsledelsen har ukentlige informasjons- og diskusjonsmøter hvor alle seksjonens tilsatte kan møte og ta opp saker. Seksjonsledelsen får på denne måten direkte kunnskap om arbeidstakernes synspunkter, og ikke gjennom representasjon.
- Ledermøter 1-2 ganger i måneden både på seksjonsnivå (gruppeledere) og museumsnivå (seksjonsledere) bidrar til å følge opp arbeidstakernes synspunkter.
- VM ønsker å styrke bruken av LOSAM som et samarbeidsorgan på lokalt nivå, med reell innflytelse i saker av interesse for arbeidstakerne, og med økt flyt av relevant informasjon.
- På faglig nivå er det opprettet faggrupper som bidrar til bedre faglig medvirkning i forsknings og utviklingsoppgaver.
- Endelig vil museet fortsette (og kanskje styrke) bruken av allmøtet som informasjons- og drøftingsforum i saker av stor betydning for museet og dets ansatte.

Konklusjoner

Rektor konstaterer at sentrale medvirkningsorgan ved VM – LOSAM og Museumsrådet – har gitt tilnærmet like anbefalinger til håndtering av saken. Rektor mener at selv om resonnementene presentert i notatet er gyldige, er det viktig at medvirkningen blir ivaretatt. Rektor vil derfor endre sin tilråding i retning av den prosess som ble gjennomført ved institutt og fakultet tidligere i vår. I klartekst betyr dette at vurderingen og avveiningen i forbindelse med styring og ledelse delegeres til museumsrådet etter at det er gjennomført uravstemninger ved seksjonene. Uravstemning er aktuelt ved SAK og SN.

For å sette i gang uravstemning ved instituttene ble det stilt to betingelser: Minst 10 % av de ansatte krevde det og kravet hadde tilslutning fra dekanus. For ikke å hefte prosessen ytterligere vil rektor tilrå at det for VMs del skal gjennomføres uravstemninger uten at slike krav stilles.

Vedlegg:

Referat fra møte i LOSAM 29.04.09

Referat fra møte i Museumsstyret 30.04.09

Oversikt over når og hvor ledelsesmodell er tatt opp

Møtereferat

Til stede:	Axel Christophersen, NTL v/Arnfinn Rokne og Roger Alterskjær, Forskerforbundet v/Jo Vegar Arnekleiv og Fredrik Skoglund, Parat v/Marc Daverdin, HVO Ole Bjørn Pedersen, Bente Kristin Andersen (ref)		
Gjelder:	Referat fra møte 29.04.09		
Møtetid:	10.00 -11.15	Møtested:	Munin, adm.

Det var ingen merknader til innkalling og sakliste.

Sak 4/09: Styresak S-sak 23/09: Styring og ledelse av instituttlike enheter

På bakgrunn av tilbakemeldinger fra tillitsvalgte i møte i SESAM 17.04.09 valgte rektor å trekke saken. Den ble sendt tilbake til VM med frist for uttalelse 04.05.09. På bakgrunn av referatet fra SESAM kan det synes som om det har vært manglende forankring og medvirkning fra ansatte ved VM. Direktøren synes dette er en alvorlig sak. Direktøren mener at dette er en feilaktig fremstilling av prosessen ved VM og stiller VM i et uheldig lys.

Direktøren redegjorde for den lokale saksgangen. LOSAM var enig i den saklige framstillingen. Museumsledelsen var innstilt på å følge normalreglementet, men ble av organisasjonsdirektøren i samtale ultimo januar bedt om å avvente videre prosess i påvente av vedtak i NTNUs styre. LOSAM ble orientert om dette i møte 11.02.09. Saken har ikke vært drøftet lokalt etter dette.

I møtet ga de lokale tillitsvalgte uttrykk for at de ikke kunne gjenkjenne den lokale prosessen i referatet fra SESAM. De hadde gitt tilbakemelding på innholdet i saken og den korte fristen.

Etter drøftinger kom LOSAM fram til følgende enstemmige konklusjon:

- LOSAM ønsker å følge normalordningen med gjennomføring av uravstemming.
- LOSAM kan ikke stille seg bak formuleringene i referatet fra SESAM om prosessen.

Sak 5/09 Sakliste til møte i Museumsrådet 30.04.09

Direktøren orienterte

Sak 6/09 Eventuelt

Ingen saker

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim	E-post: post@vm.ntnu.no	Erling Skakkes gt. 47	+47 73 59 21 45	Bente Kristin Andersen
	http://www.ntnu.no		Telefaks +47 73 59 22 23	Tlf: +47 73 59 21 46

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandlende enhet ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

NTNU
VITENSKAPSMUSEET
30.04.2009/AChr/aav

REFERAT

fra møte i Museumsrådet 30. april 2009 kl. 13.00-15.00 på møterom Hugin

*

Til stede:

Rådsleder, prosjektdirektør Inge Fottland
Professor Asbjørn Moen
Førsteamanuensis Eli Fremstad
Direktør Gunnar Sand (pr. telefon)
Forsker Geir Grønnesby
Postdoktor Elisabeth Stur
Studiekonsulent Marianne Utne Nilsen
Student Julian Martinsen
Student Arve Lynghammar

Fra administrasjonen:

Museumsdirektør Axel Christophersen
Førstekonsulent Åse Vanvik

Forfall:

Konserndirektør Marvin Wiseth

*

Møtet ble innledet med en orientering om bar-codingprosjektet av førsteamanuensis Torbjørn Ekrem.

*

Det var ingen merknader til referat fra møtet 24.09.08. Referatet er dermed godkjent.

Mr- 01/09 Orientering – avhending av Svinviks arboret

Det er vedtatt at VM vil satse på Ringve botaniske hage. En tar derfor sikte på å avhende Svinviks arboret for å frigjøre midler. Dette er tilrådd av et tidligere museumsråd.

Det samarbeides med Surnadal kommune og Nordmøre museum for å få en lokal overtakelse. Hvis dette ikke går, kan det bli vurdert å selge eiendommen på det åpne marked.

Mr-02/08 Orientering – styring og ledelse ved Vitenskapsmuseet

Virksomheten ved VM har særtrekk som gjør at universitetsledelsen vurderer andre ordninger enn normalordningen for styring og ledelse, og VM ble bedt om å avvente videre prosess i påvente av vedtak i NTNUs styre. På bakgrunn av tilbakemeldinger fra tillitsvalgte i møte i SESAM 17.04.09 valgte rektor å trekke saken.

Det var oppfatning i rådet at det ikke bør lages organisasjonsstrukturer som fjerner VM fra NTNU for øvrig.

Museumsrådet tilrår uravstemning ved institusjonen slik at saken kan behandles i universitetsstyret i juni.

Mr-03/08 Orientering – Kunnskapssenter Kalvskinnet

Museumsdirektøren orienterte om status for Vitensenterets nybygg i fase I og byggefase II.

Det er utarbeidets et konsept som beskriver Kunnskapssenter Kalvskinnet – hva det er og hva en ønsker å oppnå.

Reguleringsbestemmelsene for området er en utfordring. Trondheim kommune har problemer med at Gunnerusgaten blir stengt. Det vil derfor bli arbeidet med å lage alternative løsninger under bakken.

Mr-07/08 Eventuelt

Asbjørn Moen presenterte publikasjonen ”DKNVS. Norges første vitenskapsselskap 250 år”.

Oversikt over behandling av ledelsesmodell ved VM

LOSAM – enten som egen sak eller som orienteringssak

22.04.08

11.06.08

23.09.08

25.10.08

16.12.08

11.02.09

Lederforum – enten som egen sak eller som orienteringssak/uformell diskusjonssak

09.06.08

07.01.08

10.02.09

Museumsråd – egen sak

11.06.08

26.11.08

Seksjonsråd Seksjon for naturhistorie

25.04.08: SN-rådsak 02/08

Seksjon for arkeologi og kulturhistorie

Brev fra seksjonsleder Lars Stenvik 18.05.08.